

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Oppimisen tuen uudet suunnat –miten kielellisiä valmiuksia tuetaan jatkossa?

Opetushallitus 10.4.2025

Opetusneuvos Anne Ekroth, lukiokoulutuksen ja ammatillisen
koulutuksen osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö

Oppimisen tuki ammatillisessa koulutuksessa

1.8.2026 alkaen

- Tavoitteena on varmistaa opiskelijan tarvitsema tuki tutkintokoulutuksen aikana.
- Tavoitteena on selkeyttää voimassa olevaa tilannetta, jossa yleistä oppimisen tukea on ollut vain vähän saatavilla ja siksi erityisen tuen opiskelijoiden määrät ovat kasvaneet. Suurin osa opiskelijoista hyötyy matalan kynnyksen oppimisen tuesta. Tämän myötä erityisopetusta voidaan kohdentaa aiempaa paremmin niille opiskelijoille, joiden erityisen tuen tarpeet ovat laaja-alaisia ja vaikeampia.
- Muutosten myötä laissa määritellään aiempaa tarkemmin mitä oppimisen tuella tai erityisopetuksella tarkoitetaan sekä kenelle erityisopetusta annetaan. Muutos parantaa opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamista tarkoituksenmukaisimmilla tuenmuodoilla eli tuen kohdentumista oikein sekä myös selkeyttämällä tuen eri muotojen menetelmiä.
- *Eduskunta edellyttää, että opetus- ja kulttuuriministeriö tekee selvityksen oppimisen tuen toteutumisesta ammatillisessa koulutuksessa kolme vuotta muutosten voimaantulon jälkeen.*

Opiskelijan oikeus oppimisen tukeen

- Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen, jota hän tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.
- Oppimisen tuki järjestetään osana tutkintokoulutusta.
- Oppimisen tuki on opettajan antamaa tukiopetusta sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaa tukea ja ohjausta.
- Oppimisen tuki korvaisi opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot.
- Oppimisen tuessa pääpaino olisi helposti saavutettavassa tuessa heti tuen tarpeiden ilmetessä. Oppimisen tuen tavoitteena olisi ennaltaehkäistä opiskelijan vaikeuksien kasautumista.
- Oppimisen tukea tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia.
- Oppimisen tukea voitaisiin järjestää opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen.

Oppimisen tuki

- Oppimisen tuki kirjattaisiin opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan, kuten opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot kirjataan.
- Tukiopetus olisi opettajan antamaa opetusta, jolla vastattaisiin opiskelijan tuen tarpeisiin. Opiskelijalla, jolla olisi vaikeuksia oppimisessa ja opiskelussa, olisi oikeus saada tukiopetusta tutkintokoulutuksessa muun opetuksen ja ohjauksen ohella.
- Tukiopetusta voitaisiin antaa myös opiskelijalle, joka olisi jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan, tai joka tarvitsisi muusta syystä tukea ja ohjausta tutkinnon tai koulutuksen suorittamiseen.

Oppimisen tuki

- Osana oppimisen tukea voitaisiin antaa myös erityisopettajan antamaa erityisopetusta. Tällainen oppimisen tuki voisi olla riittävää niille opiskelijoille, joilla on kapea-alaisia oppimisvaikeuksia esimerkiksi lukemisessa, kirjoittamisessa tai matematiikassa.
- Erityisopettaja voisi konsultoida tukea muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden erityispedagogisia tuen tarpeita opetuksessa ja ohjauksessa sekä osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa.
- Opiskelijan tarvitsemaa oppimisen tukea ja hyvinvointia voitaisiin edistää erilaisten tukitoimien avulla. Näitä olisivat muun muassa tukiopetus, opinto-ohjaus, erityisopetus, opiskelijan hyvinvointia tukevat toimet sekä moniammatillinen yhteistyö.
- Opetus- ja ohjaushenkilöstön yhteistyö opiskeluhuollon ja muiden opiskelijan sidosryhmien kanssa mahdollistaa sen, että tukitoimet muodostaisivat opiskelijan näkökulmasta kokonaisuuden.

Opiskelijan oikeus erityiseen tukeen

- Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi säännöllistä tai pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi eikä 63 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta. Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen myös työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.
- Erityinen tuki on erityisopettajan antamaa erityisopetusta. Lisäksi erityinen tuki on erityisopettajan konsultaatioon perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta sekä opiskelijan tarvitsemia muita erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä.
- Erityisen tuen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa tuen avulla tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen. Erityistä tukea saavan opiskelijan osalta ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia voidaan mukauttaa laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi. Osaamisen arviointia voidaan mukauttaa vain siinä määrin, kuin se on opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen välttämätöntä.
- Erityisopetuksen tavoitteena on lisäksi edistää opiskelijan opintoja ja hyvinvointia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Erityinen tuki

- Muutoksen tavoitteena on vahvistaa erityisopetusta tarvitsevien opiskelijoiden erityisopettajalta saamaa tukea ja erityisopetuksen kohdentamista opiskelijoille, jotka tarvitsevat säännöllistä tai pitkäkestoista erityisopetusta. Erityisellä tuella tarkoitettaisiin erityisopettajan antamaa opetusta.
- Koulutuksen järjestäjä päättäisi opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta nykytilaa vastaavasti. Päätöksestä säädetään lain 67 §:ssä.
- Nykytilaa vastaavasti opiskelijalle tehtäisiin päätös erityisestä tuesta aina, jos ammatillisessa perustutkinnossa opiskelijan osaamista mukautetaan tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poiketaan. Erityisen tuen tavoitteena kuitenkin on, että opiskelija saavuttaa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet.
- Näin ollen osaamisen mukauttamisen tai ammattitaitovaatimuksista poikkeamisen tulisi olla viimesijainen keino, jos tavoitteita ei ole saavutettu erityisen tuenkaan avulla.
- HUOM: Jos poikkeamisen syynä on esimerkiksi kielitaidon puutteesta johtuva kohtuullistaminen, ei erityisen tuen päätöstä tule tehdä

Erityinen tuki

- Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitettaisiin sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu luotettavilla tavoilla joko perusopetuksen tai toisen asteen koulutuksen aikana. Nämä tekijät voivat johtua kapea- tai laaja-alaisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisista vaikeuksista tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta.
- Mikäli opiskelija olisi perusopetuksen aikana saanut erityistä tukea, olisi tukitoimet kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin.
- Vaikeudet voidaan tunnistaa myös toisen asteen koulutuksen alussa tai aikana. Tällöin opiskelijan oppimisvaikeudet voitaisiin todentaa erilaisten seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia haastateltaisiin sekä opiskelijoita että opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet.
- Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa. Kyse on erityispedagogisesta tuen arvioinnista, eikä se edellytä diagnoosia, lääkärin tms. asiantuntijalausuntoa, vaan havaitut erityisen tuen tarpeet riittävät tuen perusteeksi.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Opiskelijan kielellisten valmiuksien tukeminen osana oppimisen tukea ja erityistä tukea

Miten kielellisiä valmiuksia tuetaan?

- HE:n 63 §:n perusteluissa on todettu, että tukiopetusta voitaisiin antaa opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi.
- Tukiopetukseen voisi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen tutkintoon liittyvässä suomen- tai ruotsin kielen sanastossa tai ammattiin liittyvissä kielen käytön tavoissa. Kielitaidon vahvistamisen tulisi aina liittyä suoritettavaan tutkintoon eikä tukiopetusta saisi käyttää peruskielitaidon opettamiseen.
- ->opiskelijaksi ottamisessa varmistettava opiskelijan edellytykset suorittaa tutkinto (koskee myös kielitaitoa)
- ->tutkintokieli, opetuskieli
- Kielitietoinen opetus, monikielisyyden tukeminen, monilukutaito, selkokielen käyttö (osallistava ja inklusiivinen opetus)

Miten kielellisiä valmiuksia tuetaan?

- Maahanmuuttajataustaisen henkilön puutteellinen kielitaito **ei ole** erityisen tuen peruste, vaikka hän voikin hyötyä hyvin samankaltaisista tuen menetelmistä kuin erityistä tukea tarvitsevatkin. Oppimisvaikeudeksi ei katsota puutteellisesta tai riittämättömästä koulutuksesta johtuvia kielitaidon puutteita, vaan oppimisvaikeudet ovat tavallisesti jo lapsuudesta saakka ilmeneviä kehityksellisiä vaikeuksia. Maahanmuuttajataustaisella henkilöllä voi olla oppimisvaikeuksia tai kielellinen erityisvaikeus (kehityksellinen kielihäiriö, dysfasia), jotka tulee todentaa luotettavalla tavalla, jos määritellään erityistä tukea tarvitsevaksi.
 - Oppimisen tuki vrt. erityinen tuki
- Oppimisvaikeudet ovat epäyhtenäinen joukko häiriöitä, jotka ilmenevät merkittävinä vaikeuksina kuuntelu-, puhe-, luku-, kirjoitus-, päättely- ja matematiikantaitojen hankkimisessa ja käyttämisessä ->taustalla keskushermoston toimintahäiriö (sikiöaikainen kehitykseen liittyvää erilaisuutta)
 - ->Lukemis- ja kirjoittamishäiriöt, matematiikan oppimisvaikeudet, tarkkavaisuushäiriöt, hahmotushäiriöt, kielelliset häiriöt, motoriset häiriöt, psyykkiset häiriöt ja yhdistelmä useasta eri vaikeudesta

Miten kielellisiä valmiuksia tuetaan?

Kaikille sopivat tukimuodot, jotka tukevat oppimista

- Kielellinen tietoisuus, oppimistekniikat, vuorovaikutuksen ja komm. tukeminen (mm. riittävästi aikaa sekä ilmaisuun että vastaanottamiseen), itsetunnon vahvistaminen
- Opetuksen jäsentäminen: asian eteneminen, oleelliset asiat selkeästi esiin, ja huomio niihin, kokonaisuudet/osat, yhteenvedot
- Selkokieli, kuvat, värit muistin tukena
- Vaikeiden käsitteiden selittäminen ja asioiden sisällön avaaminen, suhde muuhun jo opittuun (siltaaminen)
- Opetuksen monikanavaisuus (mm. visuaalinen, auditiivinen, kinesteettinen), mahd. hankkia ja osoittaa osaaminen eri tavoin
- Mallit, esimerkit, kokemukset, tekeminen, aiemmin opittu, mielikuvat muistin tukena
- Yksi asia kerrallaan (vaikeus kuunnella, kirjoittaa, prosessoida ja tehdä samanaikaisesti)
- Tietotekniikka, materiaalit, apuvälineet (mm. selkokirjat, äänikirjat, viivaimet)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kiitos mielenkiinnostanne!

Kysymyksiä ja kommentteja?